

Osobne zamjenice i oslovljavanje ljudi; čestice と i や

Osobne zamjenice

わたし	ja	neutralni
あなた	ti	neutralni

あなた koristimo za osobe čije ime ne znamo, žene ponekad od milja koriste あなた kad se obraćaju svome mužu.

U japanskom jeziku, kada govorimo o sebi, najčešće koristimo neku osobnu zamjenicu poput わたし, a kad govorimo o drugim osobama tada češće koristimo njihovo ime koje na kraju ima priljepljen nastavak (npr.-さん, ともきさん) koji određuje naš odnos prema toj osobi.

Ako znamo ime osobe, tada koristimo njeno ime.

Pristojnije je reći:

ともきさん、すいか が すき? *Tomoki, voliš lubenice?*

nego

あなた、すいか が すき?¹ *Ti voliš lubenice?*

かれ	on, dečko	neutralni muški
かのじよ	ona, cura	neutralni ženski

かれ i かのじよ koristimo kada pričamo o trećoj osobi čije ime neznamo ili nam je ta osoba glavna tema priče pa ime ne moramo ponavljati. Osim toga, može značiti "cura" i "dečko" u intimnom smislu.

かれの につき *njegov dnevnik*
 わたし の かのじよ の につき *dnevnik moje cure*

きみ	ti	inferiorni ženski
あんた	ti	inferiorni muški
おまえ	ti	inferiorni

Ako razgovaramo sa osobom koja nam je inferiorna ili na istoj razini tada možemo koristiti inferiorne osobne zamjenice, uz napomenu da one mogu zvučati poprilično nepristojno i uvrijediti osobu.

¹Ovo zvuči kao da žena pita muža - *Dragi, voliš li lubenice?*

あたし	ja	ženstveniji ženski
うち	ja	blagi
ぼく	ja	blagi muški

あたし može zvučati slatko pa ga češće koriste mlađe žene. ぼく koriste dječaci, ali i muškarci kad žele zvučati skromnije.

わたくし	ja	formalni
おれ	ja	arogantni muški
わし	ja	koriste stari muškarci
われ	ja	formalni ponosni
われわれ	mi	formalni ponosni

われ i われわれ koriste tvrtke u poslovnim mail-ovima.

Nastavci za imena

• Nastavci vezani uz društveni položaj

-さん koristimo za nepoznate osobe i osobe prema kojima želimo biti pristojni, te općenito za odrasle osobe. Neke imenice već u sebi imaju nastavak さん i obično iskazuju poštovanje prema onom na što se odnose.

おじょうさま	kćer, mlada dama
みなさん	svi
おおやさん	stanodavac, stanodavka

Kada pričamo o obitelji koristimo drugačije nazive ovisno o tome da li govorimo o svojoj ili tuđoj obitelji. Kada govorimo o svojoj obitelji govorimo o ljudima koji pripadaju našem unutarnjem krugu, a kada govorimo o tuđoj obitelji govorimo o ljudima koji pripadaju vanjskom krugu i sukladno s time postoje drugačiji nazivi za članove obitelji.

unutra		van	unutra		van
ちち	tata	おとうさん	そふ	djed	おじいさん
はは	mama	おかあさん	そぼ	baka	おばあさん
あに、あにき	stariji brat	おにいさん	おじ	stric	おじさん
あね、あねき	starija sestra	おねえさん	おば	teta	おばさん
おとうと	mlađi brat	いもうとさん	おつと	muž	ごしゅじん
いもうと	mlađa sestra	おとうとさん	つま	žena	おくさん

-さま koristimo za osobe prema kojima želimo iskazati posebno poštovanje.

みなさま	(poštovani) svi
おきやくさま	(poštovani) gost, kupac, klijent
おかあさま	(poštovana) majka
ひめさま	princeza
かみさま	bog

Intimiziranje stvari sa さん i さま

Japanci ponekad koriste nastavke さん i さま kako bi dočarali prisnost ili opisali nešto što im je drago ili blisko srcu.

ケーキやさん	simpatična slastičarnica koja nam je draga
てんちょうさん	dragi voditelj trgovine (npr. netko u čiju trgovinu često dolazite pa imate osjećaj kao da se poznajete)
おまわりさん	dragi policajac koji patrolira ulicom
おひさま	sunašce

-ちゃん zvuči djetinjasto, slatko i možemo koristiti među prijateljima. Kada pridodamo ちゃん na kraju nečijeg imena to označava da nam je ta osoba posebno draga. Najčešće se pridodaje curama.

-くん se koristi među prijateljima ili za mlađu osobu. Najčešće se koristi na kraju imena muških osoba, ali ako se koristi za cure tada zvuči ozbiljnije i kao iskaz poštovanja. Često se u poslovnom okruženju nadređeni ovako obraćaju zaposlenicima.

Odrasle osobe će za svoje prijatelje najčešće koristiti -さん.

-たち dodajemo na osobne zamjenice ili direktno na ime kada želimo govoriti o grupi ljudi i to na način da na ime osobe ili osobnu zamjenicu koja predstavlja tu grupu dodamo nastavak -たち. Neformalni nastavak od -たち je -ら i koristi se na jednak način, ali zbog toga što zvuči sirovije i koristi se na razne načine, najsigurnije je koristiti -たち.

ともこたち と いく。 *Idem s Tomoko i njezinima...*

かのじょたち が さげんだ。 *Zavrištale su.*

かれら が みえない。 *Ne vidim ih.*

ぼくら は そうじ する。 *Mi ćemo počistiti.*

● Nastavci vezani uz zvanja

Određena zvanja ili pozicije u društvu možemo koristiti kao nastavke na kraju imena, ali i kao imenice same za sebe:

しゃちょう	vlasnik tvrtke
ぶちょう	direktor odjela
しゅにん	glavna odgovorna osoba, šef
せんせい	učitelj
せんぱい	iskusnija osoba od koje učite
てんちょう	voditelj trgovine

たなかしゅにん、しよるい を どうぞ!

Šefe Tanaka, izvolite papire!

おのせんせい は げんき です か?

Je li učitelj Ono u redu?

けいこちゃん は まつだせんぱい が きらい。

Keiko mrzi Matsudu.

Čestice za nabranjanje: と i や

Česticu と koristimo za nabranjanje stvari ili ljudi na način da stavimo と između imenica ili ljudi koje nabranjamo.

Kakva pića voli Matsuda?

ぎゅうにゅう と おちゃ と みず。 *Crni čaj, zeleni čaj i vodu.*

Matsuda voli točno ta tri pića.

Tko to ide u dućan?

まつだ と ももこ。 *Matsuda i Momoko.*

Česticu や također koristimo za nabranjanje imenica, ali njome nabranjamo stvari koje samo predstavljaju dio u skupini stvari o kojoj pričamo.

Kakva pića ne voli Matsuda?

さけ や ぶどうしゅ や あまみず。 *Pića kao što su sake, vino i kišnica.*

Matsuda ne voli ta tri pića i druga slična njima.